

Міністерство культури та інформаційної політики України
КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-виховної діяльності КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР»

Віталій КАРАСЬ

«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«НОВІТНІ МУЗИКОЗНАВЧІ КОНЦЕПЦІЇ»

Рівень вищої освіти – другий

Ступінь вищої освіти – Магістр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»

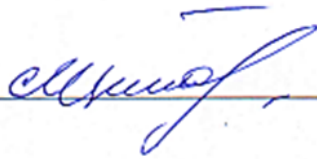
Д н і п р о
2 0 2 4

Розробник:

Гонтова Л В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії та теорії музики

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Новітні музикознавчі концепції» відповідає стандарту другого рівня вищої освіти (ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-науковій програмі «Музичне мистецтво» 2024 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітнього ступеня «магістр» 2024 / 2025 навчального року, методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

Гарант ОНП

Світлана ЩІТОВА

Робочу програму вибіркової навчальної дисципліни «Новітні музикознавчі концепції» музикознавства» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням науково-методичної ради КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР (протокол № 6 від «26» червня 2024 року).

Голова ради

Дмитро ВОЛОВИК

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Новітні музикознавчі концепції» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії та теорії музики КВНЗ «Дніпровська академія музики» ДОР (протокол № 11 від «25» червня 2024 року).

Завідувач кафедри

Світлана ЩІТОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Кількість кредитів – 4	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Вибіркова
Загальна кількість годин – 150	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 1-й
Тижневих годин: аудиторних – 2 самостійної роботи – 2	Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»	Семестр –1–2-й
Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної роботи – 1/03	Рівень вищої освіти – другий	Лекційні заняття – 76 годин
Вид контролю – залік	Ступінь вищої освіти – «магістр»	Самостійна робота – 74 години

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Мета – опанування новітніх концепцій сучасного музикознавства, використання їх результатів у власних наукових дослідженнях, формування у студентів прагнення розвитку та навичок наукового діалогу у контексті цих концепцій.

2.2. Завдання:

2.2.1 Формування навичок аналізу новітньої наукової музикознавчої та гуманітарної літератури;

2.2.2 Оволодіння новітніми дослідницькими методами у різних галузях гуманітарного знання;

2.2.3 Формування вмінь щодо застосування новітніх наукових методів у власній дослідницькій та практичній діяльності;

2.3. Компетентності:

Інтегральні:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

2.3.1. Загальні:

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

2.3.2. Фахові:

ФК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

2.4. Програмні результати навчання:

ПРН 4 Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН 7 Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно- категоріальним апаратом.

ПРН 11 Планувати і здійснювати дослідження у сфері культури та мистецтва; відшукувати, обробляти та аналізувати необхідну інформацію; аргументувати висновки, презентувати і обговорювати результати досліджень.

Програма навчальної дисципліни Провідні наукові підходи сучасного музикознавства

Тема 1. Стильовий підхід

Новітні аспекти стильового підходу. Визначення понять «стиль» та «поетика». Напрямки стильового аналізу. «Доструктурні моделі» та «структурні моделі». Рівні стилю, їх підпорядкування. Застосування стильового методу на музичному матеріалі.

Тема 2. Системний підхід

Новітні аспекти системного підходу у музикознавстві. Визначення понять «система, структура, функція». Система в музиці, її компоненти. Відмінності системного та цілісного аналізів музичного твору. Застосування системного підходу на музичному матеріалі.

Тема 3. Структурний підхід

Визначення поняття «структура». Розвиток структурної концепції у сучасній науковій методології. Моделі структурного підходу, які використовуються у гуманітарних науках. Структуралізм и пост-структуралізм як актуальні наукові напрямки музики ХХ ст. Структурний аналіз та його застосування на музичному матеріалі.

Тема 4. Семіотичний підхід.

Визначення поняття «семіологія» (семіотика). Семіотичні теорії (закордонні та вітчизняні). Семіотичний підхід до музичного твору. Визначення поняття «Музичний код». Символ у музиці, його специфіка у порівнянні з іншими видами мистецтва. Застосування семіотичного підходу на музичному матеріалі.

Інтердисциплінарний контексті новітніх підходів

Тема 5. Психологічний підхід

Визначення поняття «музична психологія». Історичні коріння музично-психологічного підходу. Висування на перший план новітніх досліджень феноменів музичної діяльності, музичного сприйняття. Значення результатів для розвитку музичної педагогіки та виконавства. Застосування «батареї тестів» у діагностиці характеристик музичної діяльності, визначення музикальності тощо.

Тема 6. Компаративний підхід

Визначення поняття. Особливе значення методу порівняльного аналізу в музиці: історичний, теоретичний, практичний аспекти. Аналіз за багаторівневою шкалою параметрів окремих художніх творів, які належать до різних художніх течій, напрямків або видів мистецтва. Практичний аспект компаративного методу.

Тема 7. Герменевтичний підхід

Сутність теорії інтерпретації та розуміння. Інтерпретація та оцінка. Сучасна музична герменевтика: представники, проблематика, завдання. Поняття інтертекстуальності, його можливості для інших підходів. Герменевтичний аналіз обраних музичних факторів, відповідні йому інтерпретаційні методики.

Тема 8. Когнітивний підхід

Визначення концепту «когнітивна семантика». Співвідношення музичних та нейронних моделей, комп'ютерні технології як засіб інтерпретації музичного твору. Зарубіжні вчені про вплив музики на нейронні процеси, сутність музичних емоцій, взаємозв'язок еволюції мистецтва з техногенною революцією.

Тема 9. Синергетичний підхід

Визначення поняття «синергетика». Теорія самоорганізації у різноманітних системах. Можливості застосування методу у музикознавстві. Універсальність та самототожність еволюційних процесів у природі, нелінійних систем, без антитезисності. Застосування елементів синергетичного підходу у процесі аналізу та інтерпретації музичного твору.

Тема 10. Актуальні наукові підходи українського музикознавства

Значення культурологічного підходу як можливості досягнення нових змістів музики. (О. Самойленко). Поняття «авторського музикознавства», його значення для розвитку нових підходів. Проблематика музичної свідомості, психології музики та музичного мислення.

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	ТЕМИ	Всього годин	З викладачем		Індивід. Роб.	Самост. роб.
			лекційні	практичні		
1	2	3	4	5	6	7
1	Стильовий підхід.	10	4			6
2	Системний підхід.	10	4			4
3	Структурний підхід.	10	4			6
4	Семіотичний підхід.	15	2			13
5	Психологічний підхід.	10	2			6
6	Компаративний підхід.	15	2			11
7	Герменевтичний підхід	15	2			13

8	Когнітивний підхід.	10	2			8
9	Сінергетичний підхід.	10	2			8
10	Актуальні наукові підходи українського музикознавства.	15	2			19
	ВСЬОГО:	120	38			82

**5. Теми лекційних занять
навчальним планом не передбачені**

**6. Теми лабораторних занять
навчальним планом не передбачені**

**7. Теми індивідуальних занять
навчальним планом не передбачені**

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Різноманітність підходів до проблеми художнього стилю	6
2	Аналіз прикладів застосування системного підходу.	4
3	Аналіз прикладів застосування структурного підходу.	6
4	Результати семіотичного підходу, їх критерії.	9
5	Функції психологічного підходу	6
6	Компаративний підхід та його можливості у музикознавстві.	11
7	Принципи герменевтичного підходу у залежності від стилю епохи.	13
8	Когнітивний підхід та його специфіка на матеріалі творів одного автора.	8
9	Сінергетичний підхід та його можливе обмеження музичним матеріалом.	8
10	Актуальні наукові підходи українського музикознавства: система аргументації.	9
11	Основні теоретичні положення провідних методів сучасного музикознавства.	4
	Всього за навчальним планом	82

9. Методи та технології навчання

Вивчення нормативної вибіркової дисципліни «Новітні музикознавчі технології» передбачає поєднання різних методів і технологій викладання. Серед них – активні, вербальні, наочні, практичні, проблемно-пошукові, дослідницькі, аналітичні, репродуктивні, розвивальні, індуктивні та дедуктивні.

11. Форми, методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: перевірку засвоєння матеріалу вибіркових тем курсу згідно з тематичним планом шляхом виконання самостійних та практичних завдань (поточний контроль, екзамен наприкінці I семестру (підсумковий контроль)

Кафедрою історії та теорії музики, на основі навчально-методичних рекомендацій 2021 року, встановлені такі **критерії оцінювання** знань і компетентностей здобувачів з навчальної дисципліни:

Зараховано:

- 1) високий рівень володіння теоретичними знаннями;
- 2) вільне застосування практичних навичок;
- 3) правильно, без жодної помилки виконані всі завдання.

Не зараховано:

- 1) незнання більшої частини навчального матеріалу;
- 2) невміння застосовувати теоретичні знання на практиці;
- 3) майже повна неспроможність виконання завдань.

12. Методичне забезпечення

12.1 Друковані та електронні матеріали.

12.3 Робоча програма з дисципліни.

12.4 Силабус дисципліни

13. Рекомендована література

1. Александрова Н. Про дисциплінарне оновлення сучасного музикознавства. *Музична освіта в Україні: теорія і практика* : науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Вип. 29. К., 2003. С. 152–161.
2. Бейлін М. Герменевтика музики: композитор – виконавець – публіка. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 26, том 1, 2019. С. 20–27
3. Гуменюк Т. К., Тишко С. В. Музична культурологія в координатах гуманітарного мислення. *Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського*. 2018. № 1 (38). С. 128–139.
4. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів. Львів : Літопис, 2004. 384 с.
5. Зеленіна Н. В. Підтекст музичного твору: формування і функціонування : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : спец.: 17.00.03 Музичне мистецтво / НМАУ ім. П. І. Чайковського. К., 2004. 16 с.
6. Капічіна О. О. Музичний текст і твір у контексті семіотичного аналізу. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. К., 2013. Вип 1. С. 6–10.
7. Котляревська О. Музична герменевтика. *Українська музична енциклопедія* . Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. 2006. Т. 1. С. 456
8. Котляревський І. Музично-теоретична україністика. *Українське музикознавство*. Науково-методичний збірник. Вип. 28. Музична україністика в контексті світової культури. К., 1998. С. 9–12.

9. Котляревский И. А. Музыкальные системы европейского искусствознания. К. : Музична Україна, 1983. 234 с.
10. Коханик І. Музичний твір : взаємодія стабільного і мобільного в аспекті стилю. Музичний твір : проблема розуміння : Зб. ст. *Науковий вісник НМАУ ім. П. Чайковського*. К. : НМАУ, 2002. Вип. 20. С. 44–51.
11. Лісецький С. Й., Про сучасну концепцію українського історичного музикознавства. *Мистецтвознавчі записки*, 21. К., 2012. С. 3–9
12. Маркова Е. Н. Введение в историческое музыковедение. Вопросы методологии и методы исследования : Учеб. пособ. для студ.-музыковедов консерваторий и муз. учщ. Одесса : АстроПринт, 1998. 52 с.
13. Маркова Е. Н. Методологический плюрализм современного музыковедения и «музыкология» в научной традиции Запада. Одесса, 2005.
14. Немкович О. Українське музикознавство ХХ століття як система наукових дисциплін : монографія. К. : НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, 2008. 534 с.
15. Польська І. І. Методологічна проблематика в сучасному музикознавстві. *Культура України*. Випуск 46. Харків, ХДАК, 2014. С. 267–274.
16. Пясковський І. Фреймові моделі поліфонічних стилів. Музичний стиль : теорія, історія, сучасність. *Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського*. К. : НМАУ, 2004. Вип. 38. С. 9–15.
17. Рябініна О. В. Феноменологія музики. Досвід концептуалізації. Харків: Харківський військовий ун-т, 2000. 286 с.
18. Саврук С. М. Театральність як творчий принцип музично-виконавського мистецтва (на прикладі фортепіанного виконавства): автореф. дис... к-та мистецтвознавства: спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка. Львів, 2010. 18 с.
19. Самойленко О. І. Діалог як музично-культурологічний феномен: методичні аспекти сучасного музикознавства: автореф. дис... д-ра мистецтвознавства: спец.: 17.00.03 Музичне мистецтво / Нац. муз. акад. України ім. П.І. Чайковського. К., 2003. 36 с.
20. Самойленко А. Музыковедение и методология гуманитарного знания. Проблема диалога: Монография. Одесса: Астропринт, 2002. 244 с.
21. Серажим К. С. Семіотичний аспект аналізу тексту. *Наукові записки Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. К., 2007. Т. 27. С. 86–91.
22. Самойленко О. Наукові обрії сучасного українського музикознавства . *Мистецтвознавство України*. Вип. 11. К., 2010. С. 38–45.
23. Самойленко А. Музыкаведение и методология гуманитарного знания. Проблема диалога. Одесса : Астропринт, 2002.
24. Чебан Ю. І. Інтонаційний образ світу як категорія історичного музикознавства: автор...докт. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво. К., 2010. 36 с.

25. Шип С. Методологічна криза сучасного теоретичного музикознавства : прояви, причини, можливі наслідки. *Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського*. Наука про музику сьогодні : проблеми та перспективи. Збірник наукових статей. К., 2009. С. 71–96.
26. Шип С. «Музыкальное произведение» как видовая категория и структурные свойства музыкального текста. Музичний твір : проблема розуміння : Зб. ст.. *Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського*. К., НМАУ, 2002. Вип. 20. С. 13–22.
27. Шип С. П. Музична герменевтика : Монографія. Суми : ФОП Цьома С.П., 2023. 137 с.

Ресурси мережі Інтернет

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: електронні ресурси. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116>
2. Україніка наукова: національна реферативна база. URL: <https://ube.nlu.org.ua/>
3. Index Copernicus. URL: <http://journals.indexcopernicus.com/> Scopus: база даних. URL: <https://www.scopus.com/>
4. Web of Science: база даних. URL: <https://web.archive.org/>